

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

autorka DP: Bc. Petra Palicová

název DP: Vedení adaptačního kurzu žáků středních škol třídním učitelem

termín SZZ: 16. 9. 2022

oponent: Mgr. Jana Adámková

datum posudku: 6. 9. 2022

Autorka se ve své výzkumné diplomové práci věnuje významu adaptačních kurzů u prvních ročníků středních škol, zaměřuje se hlavně na roli třídního učitele v jeho tvorbě a realizaci, v závěru pak formuluje doporučení.

Principy zážitkové pedagogiky se v současnosti stále více dostávají do povědomí pedagogů, zároveň je kladen stále větší důraz na podporu studentů s cílem omezit předčasné ukončování studia. Klima ve třídě, vztahy mezi studenty navzájem a mezi studenty a učiteli patří mezi faktory, které také ovlivňují školní úspěšnost. Byť existují specializované společnosti, které vytvářejí kurzy pro školy, místo třídního učitele v adaptačním programu je jedinečné.

V teoretické části seznamuje čtenáře se základními pojmy a koncepty, které vysvětlují důležitost adaptačních kurzů v prvních ročnících středních škol. V první kapitole pojednává o procesu socializace v období dospívání, dotýká se hlavně vlivu vrstevnické skupiny (představuje pojem vrstevnická aréna). Dále se věnuje vlivu školy a hlavně pak osoby učitele na rozvoj dospívajícího, zdůrazňuje důležitost formování postoje ke vzdělávání. Ve třetí kapitole se dostává k tématu klimatu ve škole a třídě, zmiňuje teoretické koncepty, které se využívají k jeho popisu, věnuje se roli třídního učitele, kde zdůrazňuje jeho roli v procesu tvorby třídy jako nové sociální skupiny. Ve čtvrté kapitole přechází přímo k adaptačním programům, popisuje jeho možné organizační formy, co jeho příprava a realizace obnáší, jaké může mít cíle, a také to, jakým způsobem se jich mohou třídní učitelé účastnit.

V praktické části práce si zvolila kvantitativní hodnocení dat, která získala administrací dotazníku vlastní konstrukce třídním učitelům. Cílem výzkumu bylo analyzovat proces tvorby a realizace adaptačního programu na středních školách, se zřetelem k roli třídního učitele. Dílčím cílem bylo navrhnout soubor doporučení pro optimální přístup třídních učitelů k adaptačnímu programu na střední škole. Ve vzorku bylo 34 respondentů – učitelů.

K zodpovězení dílčích výzkumných otázek užila popisnou statistiku, formulovala také tři hypotézy, které ověřovala pomocí funkce chí-kvadrát. V textu práci mi chybí informace o tom, v jakém programu data vyhodnocovala.

Dotazník obsahuje 17 otázek, v některých je možné zvolit více odpovědí. Toto však vnáší zmatek do interpretace výsledů, na což autorka v textu nebere zřetel. Oceňuji, že provedla předvýzkum k ověření funkčnosti dotazníku, který pak na jeho základě upravila.

Autorka zjistila, že třídní učitelé jsou nejčastěji těmi, kdo realizují adaptační program, více než polovina respondentů se účastní jak příprav, tak i realizace adaptačního programu, nejčastěji vybírají aktivity pro žáky, tvoří harmonogram adaptačního programu, rozhodují o zaměření a cílech adaptačního programu. Z cílů sledují hlavně adaptaci, kohezi kolektivu a získání nových zážitků. Neprokázala, že by zkušenost s tvorbou a realizací adaptačního programu, délka působení na pozici učitele střední školy ani získání vzdělání týkajícího se tvorby a realizace adaptačního programu mělo vliv na názor, že by měl mít třídní učitel hlavní roli v adaptačním programu. Většina respondentů si myslí, že účast třídního učitele na programech je důležitá.

Z jazykového hlediska je práce v pořádku, se zdroji pracuje autorka korektně, ale možná by bylo přínosné zařadit více zahraničních zdrojů. Výzkum se týká důležitého tématu, avšak do jeho vzhledu nepřináší mnoho nového, spíše ověřuje to, že stávající poznatky jsou sdíleny i pedagogy v praxi.

Autorka ve svých doporučeních v závěru práce navrhuje, aby učitelé v rámci adaptačních programů více pracovali s dynamikou skupiny. V rámci obhajoby by se mohla vyjádřit k tomu, zda si myslí, že jsou k tomu pedagogové dostatečně vybaveni a případně kde mohou získávat odbornou podporu ve věci práce s třídním kolektivem. Zároveň k zamyšlení nabízím otázku, jaké dílčí téma autorku během výzkumu zaujalo natolik, že by mohlo být zajímavé se na něj dále výzkumně zaměřit a prohloubit jeho poznání.

Práce splňuje nároky kladené na diplomové práce a doporučuji ji k obhajobě.

